

УДК 339.5:658.5

Шаповал В.А.

к.е.н., доц. НТУ "Дніпровська політехніка", Україна

УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

У сучасних умовах глобалізації ефективне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств набуває особливої ваги. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) не лише розширює ринки збуту та джерела ресурсів, але й створює додаткові можливості для підвищення конкурентоспроможності підприємств. Однак глобалізаційні процеси супроводжуються також зростанням ризиків, загостренням конкуренції, політичними й економічними нестабільностями, що вимагає від суб'єктів господарювання нових підходів до організації та управління ЗЕД.

Питання формування стратегій та вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності вже досліджували як українські, так і зарубіжні науковці, серед яких можна відзначити В.Андріанова, І.Багрову, І.Гребельника, Т.Данька, І.Дахно, Л.Дейнеко, Г.Калетніка, Ю.Козака, О.Кириченка, А. Кіреєва, В.Коломійця, Е.Короткова, Н.Куденка, Р.Логошу та інших. Проте, незважаючи на наявність значного наукового доробку, сучасні умови динамічного розвитку світових ринків, поява нових форм міжнародної

співпраці, цифровізація бізнес-процесів та нестабільність геополітичного середовища потребують подальшого переосмислення існуючих підходів до управління зовнішньоекономічною діяльністю. Особливої актуальності набувають питання адаптації стратегій ЗЕД до глобалізаційних викликів, забезпечення економічної безпеки підприємств та розробки інноваційних моделей виходу на зовнішні ринки.

В умовах глобалізаційних викликів зростає роль стратегічного планування у зовнішньоекономічній діяльності, що передбачає ретельний аналіз зовнішнього середовища, оцінку ризиків, диверсифікацію ринків та постачальників, розробку гнучких моделей адаптації до змін кон'юнктури. Надзвичайно важливою є інтеграція сучасних цифрових технологій в управлінські процеси, що дає змогу оперативно реагувати на зміни та підтримувати ефективну комунікацію з міжнародними партнерами.

Одним із ключових чинників успішного управління ЗЕД є розвиток кадрового потенціалу підприємства. Підготовка фахівців із глибокими знаннями міжнародного права, митного регулювання, фінансових інструментів та міжкультурної комунікації стає необхідною умовою конкурентоспроможності компанії на світовому ринку.

Сучасні тенденції вимагають від підприємств також активної участі у міжнародних інтеграційних процесах, таких як укладання договорів про вільну торгівлю, залучення іноземних інвестицій, участь у глобальних виробничих мережах. Для цього необхідно налагодити ефективну систему моніторингу міжнародних ринків, розробити антикризові стратегії та системи управління ризиками, враховуючи особливості політичного, економічного та культурного середовищ різних країн.

Особливе місце у сучасному управлінні ЗЕД займає питання стійкості підприємств до зовнішніх шоків [1, с.232]. Формування механізмів економічної безпеки, створення резервних планів, розвиток логістичних мереж та впровадження інновацій стають критично важливими завданнями для збереження стабільності та динамічного розвитку компаній. Підприємства мають враховувати широкий спектр ризиків: від змін кон'юнктури міжнародних ринків і валютних коливань до торговельних бар'єрів, санкцій та геополітичних загроз. Важливою умовою успішного управління є впровадження системи моніторингу зовнішнього середовища та гнучких інструментів антикризового реагування, що дозволяють швидко адаптувати стратегії до змін ситуації.

Таким чином, управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах глобалізаційних викликів потребує комплексного підходу, що базується на стратегічному мисленні, інноваційності, гнучкості та високій адаптивності. Успішна діяльність у сфері ЗЕД визначається не лише здатністю підприємства ефективно використовувати можливості

глобального ринку, але й готовністю адекватно реагувати на нові виклики, що постають у швидкозмінному світовому середовищі. Для досягнення стійкого успіху на міжнародних ринках підприємствам необхідно інтегрувати принципи сталого розвитку у зовнішньоекономічні стратегії, розвивати партнерські мережі, інвестувати у цифрові технології та підвищувати кваліфікацію персоналу. Тільки за умови проактивного підходу та безперервного вдосконалення системи управління ЗЕД підприємства зможуть забезпечити свою конкурентоспроможність, економічну безпеку та сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сергієнко Т.І., Крайнік О.М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств на мегарівні. *Промисловий потенціал складних соціально-економічних систем цифрового суспільства: макро-, мезо- та мікрорівень*; колективна монографія/ за ред. д.філософ.н., проф. Воронкової В.Г., д.е.н., проф. Метеленко Н.Г. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика». 2022. С. 195-245.